

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การอภิปรายผลการวิจัย และเขียนรายงานการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางพุทธศาสนา 9 ประการ ตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก [ป.อ. ปยุตฺโต] สารະการเรียนรู้อะพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาที่สอนในช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร และกลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยเลือกอย่างเจาะจงจำนวน 13 ท่าน เป็นพระสงฆ์หรือคฤหัสถ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาธรรม 9 ประโยคหรือการศึกษาทางพระพุทธศาสนาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป

2. ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาที่สอนในช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 สํารวจโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จากข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา รวม 118 โรงเรียน

2.2 จากโรงเรียนทั้งหมด 118 โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สุ่มโรงเรียนมาจากแต่ละกลุ่มโรงเรียน ตามอัตราส่วน 1:3 จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 39 โรงเรียน

2.3 จากกลุ่มตัวอย่าง 39 โรงเรียน ผู้วิจัยคัดเลือกครูสังคมศึกษาซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นตัวแทนโรงเรียนละ 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 117 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร	จำนวนโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา
1	42	14	42
2	34	11	33
3	42	14	42
รวม	118	39	117

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ซึ่งได้ร่วมกันจัดทำสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ผู้วิจัยเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 10 ท่าน ได้แก่

3.1 พระสงฆ์หรือคฤหัสถ์ผู้เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา จำนวน 7 ท่าน

3.2 พระสงฆ์หรือคฤหัสถ์ผู้เป็นวิทยากรจัดอบรมครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาของกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา จำนวน 3 ท่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น 3 ชุด มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาคำนิยมทางพุทธศาสนา 9 ประการ ตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก [ป.อ. ปยุตฺโต] และสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นข้อมูลและนำมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคำนิยมทางพุทธศาสนา

2. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคำนิยมและจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นข้อมูลและนำมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคำนิยมทางพุทธศาสนา

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำเนื้อหามาจำแนกตามคำนิยมทางพุทธศาสนาทั้ง 9 ประการ เช่น ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หัวข้อเรื่องพุทธประวัติตอนเทวทูต 4 ผู้วิจัยจำแนกลงในคำนิยมทางพุทธศาสนาด้านความไม่ประมาท หัวข้อเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง สุข 2 (กายิก, เจตสิก) ผู้วิจัยจำแนกลงในคำนิยมทางพุทธศาสนาด้านการเห็นคุณค่าชีวิต เป็นต้น ผู้วิจัยทำเช่นนี้จนถึงหัวข้อเรื่องสุดท้ายของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งพบว่า เนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาสามารถจำแนกตามคำนิยมทางพุทธศาสนาทั้ง 9 ประการ ได้ครบทั้งหมด (ดูภาคผนวก ง)

4. ผู้วิจัยนำเนื้อหาในข้อ 3 ที่ได้จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยไปสร้างแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคำนิยมทางพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคำนิยมทางพุทธศาสนา ประกอบด้วย ด้านการให้ทาน 11 ข้อ ด้านความเมตตากรุณา 3 ข้อ ด้านความสันโดษ 3 ข้อ ด้านความไม่ประมาท 5 ข้อ ด้านการพึ่งตน 2 ข้อ ด้านการใช้ปัญญา 9 ข้อ ด้านการฝึกตน 7 ข้อ ด้านการเห็นคุณค่าชีวิต 4 ข้อ ด้านความเป็นอิสระไม่ยึดติด 3 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดค่าคะแนนดังนี้

เนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด	ให้คะแนน	5
เนื้อหาที่มีความเหมาะสมมาก	ให้คะแนน	4
เนื้อหาที่มีความเหมาะสมปานกลาง	ให้คะแนน	3
เนื้อหาที่มีความเหมาะสมน้อย	ให้คะแนน	2
เนื้อหาที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

การแปลความหมายของค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{x}) ดังต่อไปนี้

4.56 - 5.00	ความหมาย	เหมาะสมมากที่สุด
3.56 - 4.55	ความหมาย	เหมาะสมมาก
2.56 - 3.55	ความหมาย	เหมาะสมปานกลาง
1.56 - 2.55	ความหมาย	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.55	ความหมาย	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-end) ซึ่งเป็นข้อเสนอนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพระพุทธศาสนา

5. นำแบบสอบถามในข้อ 4 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสอบถามความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา (ดูภาคผนวก ค) ทำการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพระพุทธศาสนา

7. หลังจากรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) มากกว่า 3.56 ขึ้นไปจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งพบว่า ทุกข้อผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหา และนำเนื้อหาที่ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา เสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ลักษณะของเนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพระพุทธศาสนาได้ และสามารถจัดกลุ่มของเนื้อหาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่จัดอยู่ในกลุ่มศาสนพิธี กลุ่มศาสนบุคคล และกลุ่มศาสนธรรม (ดูภาคผนวก จ) เพื่อนำเสนอครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาที่สอนในช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร ทำการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนากับกิจกรรมการเรียนการสอนว่า มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาค่านิยมทางพระพุทธศาสนาอย่างน้อยเพียงไร (แบบสอบถามชุดที่ 2)

8. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) ถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา และปัจจัยในด้านครูผู้สอนที่ทำให้การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาประสบผลสำเร็จ รวมทั้งหมด 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนา ประกอบด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ 6 ข้อ การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน 5 ข้อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งแบ่งตามกลุ่มของเนื้อหาที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1 ได้แก่ เนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ที่จัดอยู่ในกลุ่มศาสนพิธี 8 ข้อ ศาสนบุคคล 8 ข้อ และศาสนธรรม 24 ข้อ สื่อการเรียนการสอน 22 ข้อ การวัดและประเมินผล 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากที่สุด	ให้คะแนน 5
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก	ให้คะแนน 4
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลาง	ให้คะแนน 3
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อย	ให้คะแนน 2
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

การแปลความหมายของค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) ดังต่อไปนี้

4.56 - 5.00	ความหมาย	เหมาะสมมากที่สุด
3.56 - 4.55	ความหมาย	เหมาะสมมาก
2.56 - 3.55	ความหมาย	เหมาะสมปานกลาง
1.56 - 2.55	ความหมาย	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.55	ความหมาย	เหมาะสมน้อยที่สุด

9. นำแบบสอบถามในข้อ 8 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

10. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ดูภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรเพิ่มเติมปัจจัยในด้านครูผู้สอนที่ทำให้การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาประสบผลสำเร็จ คือ

วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และรวมวัตถุประสงค์ที่มีความคิดรวบยอดเดียวกันให้เป็นข้อเดียวกัน

11. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาของโรงเรียนราชวินิตบางเขนและโรงเรียนสตรีนทบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของภาษาที่ใช้ในเครื่องมือ ซึ่งปรากฏว่าครูทั้ง 10 ท่าน มีความเข้าใจในแบบสอบถาม

12. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วไปใช้จริงกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ดูภาคผนวก ค)

13. หลังจากรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) มากกว่า 3.56 ขึ้นไป เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา

14. ผู้วิจัยร่างแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา เป็นแบบนำเสนอการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนา ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ 6 ข้อ การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน 4 ข้อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งแบ่งตามกลุ่มของเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านศาสนพิธี 8 ข้อ ด้านศาสนบุคคล 8 ข้อ และด้านศาสนธรรม 24 ข้อ สื่อการเรียนการสอน 21 ข้อ และการวัดและประเมินผล 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดค่าคะแนน ดังนี้

วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากที่สุด	ให้คะแนน 5
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก	ให้คะแนน 4
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลาง	ให้คะแนน 3
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อย	ให้คะแนน 2
วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

การแปลความหมายของค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{x}) ดังต่อไปนี้

4.56 - 5.00	ความหมาย	เหมาะสมมากที่สุด
3.56 - 4.55	ความหมาย	เหมาะสมมาก
2.56 - 3.55	ความหมาย	เหมาะสมปานกลาง
1.56 - 2.55	ความหมาย	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.55	ความหมาย	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งแบ่งตามกลุ่มของเนื้อหา 3 กลุ่มคือ เนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่จัดอยู่ในกลุ่มศาสนพิธี ศาสนบุคคล และศาสนธรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งหมด 5 ข้อ

15. นำแบบสอบถามในข้อ 14 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

16. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา (ดูภาคผนวก ค) ทำการประเมินการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาอย่างน้อยเพียงใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขตของกรุงเทพมหานคร และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 13 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามชุดที่ 1 ทั้งหมด 13 ฉบับคืนด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2546 ถึงวันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ แล้วนำข้อที่ผ่านเกณฑ์เสนอครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาต่อไป

3. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขตของกรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับสถานศึกษาในสังกัด

4. ผู้วิจัยนำหนังสือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปติดต่อขอความร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามชุดที่ 2 ด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 27 ตุลาคม 2546 ถึงวันที่ 19 ธันวาคม 2546 ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 117 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 111 ฉบับ เมื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 103 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.03 แล้วนำข้อที่ผ่านเกณฑ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาต่อไป

5. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา จำนวน 10 ท่าน ทำการประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่นำเสนอไว้ ซึ่งผู้วิจัยเน้นการส่งและรับแบบสอบถามทั้งหมด 10 ฉบับคืนด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 21 มกราคม 2547 ใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package For Social Science)

1. แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยนำมาหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) โดยพิจารณาจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาที่มีความเห็นว่า เนื้อหาในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) มากกว่า 3.56 ขึ้นไป โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-end) ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้การเรี้นรู้พระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยนำมารวบรวมสรุปเป็นความเรียง

2. แบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ค่านิยมทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยนำมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) โดยพิจารณาจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาที่มีความเห็นว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) มากกว่า 3.56 ขึ้นไป โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. แบบสอบถามชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียน การสอนพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา ค่านิยมทางพุทธศาสนา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัย นำมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) โดยพิจารณาจากการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาที่มีความเห็นว่า เนื้อหาและ วิธีการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) มากกว่า 3.56 ขึ้นไปโดย นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-end) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ค่านิยมทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยนำมารวบรวมสรุปเป็นความเรียง